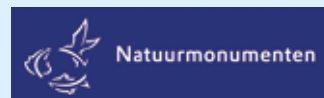

tussen Duin & Dijk

Naardermeer

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 21 2 ● 2022

Provinciale Organisaties Flora en Fauna

Het platform Provinciale Organisaties Flora en Fauna (POFF) is een samenwerkingsverband van vrijwilligersorganisaties die zich bezig houden met natuuronderzoek in Noord-Holland. De POFF wordt gefaciliteerd door de Stichting Landschap Noord-Holland. Ook vrijwilligersorganisaties die vooral gericht zijn op natuurbeheer worden ondersteund door Landschap Noord-Holland.

Doel van de POFF is het stimuleren van natuuronderzoek in Noord-Holland en het bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Om deze doelen te bereiken geeft de POFF het blad *tussen Duin & Dijk* uit en is er één keer in de twee jaar de Noord-Hollandse Natuurdag. Nieuwe initiatieven van de aangesloten clubs zijn welkom.

Onderstaande organisaties zijn aangesloten bij de POFF en nieuwe vrijwilligersorganisaties kunnen zich melden bij de coördinator.

Bij de POFF aangesloten organisaties:

De Vlinderstichting (vlinders en libellen)

Contactpersoon: Klaas Kaag, Kofstraat 14, 1784 RP Den Helder.
Tel. 0223-630144, e-mail: klaas.kaag@hetnet.nl

Vrijwillige Weidevogelbescherming, Landschap Noord-Holland (bescherming van weidevogels)

Contactpersoon: Nienke Kwikkel,
Tel. 088-0064479, e-mail: n.kwikkel@landschapnoordholland.nl

Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS) (zoogdieren)

Contactpersoon: Richard Witte, Frans Halsstraat 9, 1816 CM Alkmaar.
Tel. 06-45554586, e-mail: info@nozoz.nl

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) (vogels)

Contactpersoon: Hans Stapersma, Heereweg 44, 1901 ME Castricum.
Tel. 06-22684313, e-mail: j.stapersma@gmail.com

Stichting FLORistisch Onderzoek Nederland (Floron) (vaatplanten)

Contactpersoon: Niko Buiten, Spaarne 49 app 1.7, 2011 CE Haarlem.
Tel. 023-5403266, e-mail: nikobuiten@online.nl

Vrijwilligersraad van de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (weidevogels en planten in het veenweidegebied, beheer door boeren)

p/a: Slenkstraat 70, 1441 MS Purmerend.

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,

Gewest Noord-Holland (KNNV) (alle soortgroepen)

Contactpersoon: Ruud Maarschall,
Tel. 06-53456344, e-mail: maarschall@me.com

Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland, afdeling Noord-Holland (RAVON) (reptielen, amfibieën, vissen)

Contactpersoon: Edo Goverse, p.a. IBED/UvA, Postbus 94240, 1090 GE Amsterdam, Tel. 020-5257331, e-mail: e.goverse@uva.nl

Abonnementen: Een jaarabonnement kost € 15,-.

U kunt zich aanmelden door een brief of een e-mail met uw naam en adres te sturen naar:

Landschap Noord-Holland
t.a.v. abonneeadministratie *tussen Duin & Dijk*
Antwoordnummer 85127
1850 VA Heiloo

- Telefoon: 088-0064400 • info@landschapnoordholland.nl
- Banknummer: NL28RABO 011.91.39.510

Tussen Duin & Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en het landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een speciale passie voor natuur. Of die passie nu de hele natuur geldt, of specifiek vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vossen. Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF) en verschijnt viermaal per jaar. Het uitgeven van dit tijdschrift wordt gefaciliteerd door Landschap Noord-Holland.

Dit themanummer is tot stand gekomen met een extra financiële bijdrage van Natuurmonumenten, Provincie Noord-Holland en ProRail. Daarvoor onze dank.

Redactie themanummer: Luc Hoogenstein, Geert Timmermans, Frank Visbeen.

Overige redactieleden: Tom Damm, Antje Ehrenburg, Koosje Lever, Bert Pijs, Nel Ruitenbeek, Marco van Wieringen, Martin Witteveldt, Miranda Zutt-van der Made.

Vaste medewerker: Jos Zwarts.

Redactieadres: Frank Visbeen,
Blauwpijpstraat 6, 1019 KW Amsterdam.

e-mail: frank.visbeen@gmail.com

Website: www.tussenduinendijk.nl

Redactieraad: Klaas Kaag, Erik Menkveld, Harm Niesen, Pim de Nobel, Kees Scharringa, Johan Stuart, Dirk Tanger, David Tempelman, Mark van Til, Wim Tijssen, Ron van 't Veer.

Vormgeving: Bredewold & Buczynski Art&Design, Haringhuizen.

Druk: SpringerUit Drukkerij, Schoorl.

Oplage: 2250.

© Auteursrecht voorbehouden. Overname is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN: 1570-7261

Richtlijnen voor kopij: Een bijdrage leveren aan *tussen Duin & Dijk*? Graag!

De richtlijnen voor het aanleveren van kopij zijn te vinden op www.tussenduinendijk.nl.

- *Naardermeer uit de lucht. Achtergrond: Naardermeer. Foto's: Luc Hoogenstein.*

Voorwoord

Wat een eer om het voorwoord te mogen schrijven van dit themanummer over het Naardermeer van *tussen Duin en Dijk*. Het Naardermeer is gestolde geschiedenis en microkosmos van de natuurbescherming (en het natuurbeheer) in Nederland.

Als eerste beschermde natuurmonument en reden voor de oprichting van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (1905) markeert het Naardermeer het begin van de georganiseerde natuurbescherming in ons land.

In de bijna 120 jaar daarna maakte het Naardermeer alle discussies en ontwikkelingen van het natuurbeheer mee. Van het 'postzegels verzamelen' van de eerste periode, via het inzicht dat beheer nodig is om bijzondere habitats in stand te houden, via begrip van milieufactoren die de staat van instandhouding bepalen, tot de wetenschap dat 'voorwaarts verdedigen' door uitbreiding en verbinding van natuurgebieden mogelijk en nodig is.

De meeste technieken die in een eeuw tijd bedacht zijn om natuur effectief te beschermen en beheren, zijn in het Naardermeer wel toegepast. Ik noem voorbeelden. Zonering: de recreatieve entree tot het gebied is een jaar of tien geleden verplaatst van de Visserij naar Stadzicht, aan de minder kwetsbare zijde van het meer en dicht bij het openbaar vervoer. Al decennia lang wordt inlaatwater gezuiverd van fosfaat om daarmee de unieke oligotrofe kwaliteiten met bijbehorende waterplanten te behouden. Nog maar korte tijd geleden is een spectaculaire investering gedaan in connectiviteit door het creëren van een aantal onderdoorgangen voor fauna onder het drukbereden spoor dat het gebied doorsnijdt. En in de tijd waarin stikstof de grote kwestie is die onze biodiversiteit bedreigt, zijn er al tal van herstelmaatregelen doorgevoerd, zoals het plaggen van veenmosrietland.

Dit themanummer is bepaald niet de eerste publicatie over het Naardermeer. De aanwezige natuurwaarden, de bedreigingen, de maatregelen, het onderzoek, het is allemaal beschreven. Wat dit themanummer waardevol maakt is de brede opzet en de unieke verzameling actuele data. Veel leesplezier!

Teo Wams, directeur natuurbeheer
Natuurmonumenten

● Foto: Natuurmonumenten,
Paul Schirnhöfer.

- 4 Inleiding
- 6 *Natte Schil,*
buffer voor het Naardermeer
- 8 *Samen werken aan een robuust*
Naardermeer
- 12 *De vissen van het Naardermeer*
- 16 *Lepelaar, aalscholver en*
purperreiger. Icoonsoorten van het
Naardermeer
- 19 *Amerikaanse invasie in het*
Naardermeer
- 20 *De watervegetatie van het*
Naardermeer
- 24 *Ganzen en natuurdoelen*
- 28 *Flora en vegetatie van een*
bijzonder natuurgebied
- 32 *Broedvogels van het Naardermeer*
- 38 *Knooppunt Naardermeer*
- 42 *Zilverreigers in het Spookgat*
- 44 *De roofdieren van het Naardermeer*
- 48 *Over juffers en korenbouten*
- 52 *Het water van het Naardermeer*

● Naardermeer. Foto: Luc Hoogenstein.